

SÈRIE 5

Exercici 1

Pregunta 1

a)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) (0'25 punts), consistent en un text, de caràcter militar, o jurídic-militar extret de l'Expedient Picasso, del Ministerio de la Guerra, i que tracta del desastre d'Annual. (0'50 punts)

b)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat situï la font durant la Restauració (1875-1931), en la seva segona etapa (1898 o 1902-1931), en concret l'any 1921.

c)

[1 punt]

Cal que l'alumnat expliqui com la manca de mitjans i de preparació militars va fer que fos una autèntica temeritat emprendre operacions que no funcionaren i portaren al Desastre d'Annual.

Pregunta 2

a)

[2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui les causes de l'adveniment de la Dictadura, fent referència a la situació del 1923, amb l'Expedient Picasso i el problema del Marroc (o al problema del Marroc simplement), amb l'agitació social i la catalanista com rerefons. A les polítiques que aplicà envers el Protectorat, amb el desembarcament d'Alhucemas (1,25 punts); la supressió de la Mancomunitat i la política envers el català; la repressió política i sindical; a la Unió Patriòtica; al Directori Civil; al dirigisme econòmic i política d'obres públiques. Cal també que faci referència al desgast del dictador per l'oposició rebuda d'intel·lectuals, republicans, anarcosindicalistes, catalanistes radicals, i

Proves d'accés a la Universitat 2024, convocatòria ordinària. Criteri específic d'avaluació

terroristes; per la manca de suport d'una part de l'Exèrcit i finalment del rei Alfons XIII (1,25 punts).

Proves d'accés a la Universitat 2024, convocatòria ordinària. Criteri específic d'avaluació

b)

[2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui què va ser la crisi de 1917, l'impacte econòmic de la Gran Guerra a Espanya i la difícil postguerra des del punt de vista econòmic i social. Cal igualment que expliqui el creixement de la CNT, la vaga de La Canadenca, la lluita patronal, el pistolerisme i els Sindicats Lliures (1,50 punts); igualment, cal que expliqui el creixent problema plantejat al Marroc i el Desastre d'Annual (1 punt).

Exercici 2

Pregunta 1

a)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com un quadre estadístic (0,25 punts), que recull el nombre de sacerdots morts durant la Guerra Civil a Catalunya, extret del llibre de Josep Maria Solé Sabaté (dir), *La Guerra Civil a Catalunya*, de 2004. (0,50 punts)

b)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat situï la font durant la Guerra Civil (1936-1939).

c)

[1 punt]

Cal que l'alumnat destaquï les diòcesis de Tortosa, amb 316 morts, i la de Barcelona, amb 277, que són les que van enregistrar més incidència en xifres absolutes (0,50 punts). Per la seva banda, en comparació, va ser el bisbat de Lleida (on foren assassinats el 65,8% d'eclesiàstics), i el de Tortosa (amb un 62,2%), els que van doblar la mitjana catalana (30,45%) (0,50 punts).

Pregunta 2

a)

[2,5 punts]

L'alumnat ha de fer referència a l'alçament militar a Catalunya, a l'esclat de violència revolucionària, les seves causes, protagonistes i víctimes, la qüestió del poder amb el Comitè de Milícies Antifeixistes, el procés de col·lectivitzacions (1,25 punts); la progressiva recuperació del control per part del Govern Tarradellas, el Decret de Col·lectivitzacions i la creació d'una dualitat de poders de fet entre la Generalitat i les forces que li donaven suport, com ERC i el PSUC, entre d'altres, i forces com la CNT-FAI i el POUM (1,25 punts)

b)

[2,5 punts]

L'alumnat ha d'explicar les causes dels Fets de Maig, el seu desenvolupament i conseqüències, així com el trasllat del govern republicà a Barcelona i les seves relacions amb la Generalitat (1,25 punts). Igualment, ha d'explicar els fets de guerra al Principat, incloent l'enviament de columnes a l'Aragó, la Batalla de l'Ebre i l'ocupació franquista del territori, amb la retirada i pas de la frontera francesa de centenars de milers de refugiats civils i militars (1,25 punts).

Exercici 3

Pregunta 1

a)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com una de tipus primari (contemporània dels fets) (0'25 punts) consistent en un text, de caràcter polític-religiós, o polític, extret del llibre del bisbe de Vic Josep Torras i Bages *La tradició catalana. Estudi del valor ètic i racional del regionalisme català* publicat el 1892, que tracta de com determina la religió la manera de ser dels catalans. (0'5 punts)

b)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat situï el text en el període la Restauració (1875-1931) dins la seva primera gran etapa, que es clou el 1898 o el 1902.

Proves d'accés a la Universitat 2024, convocatòria ordinària. Criteri específic d'avaluació

c)

[1 punt]

Cal que l'alumnat expliqui que, per a l'autor, la religió catòlica és l'autèntica vertebradora del regionalisme, ja que l'amor a la terra només adquireix consistència a través de la religió. D'altra manera, s'esvaeix per qüestions mundanes, com el luxe o els plaers. Qualsevol versió de l'alumnat que expliqui la supremacia de la religió en el regionalisme ha de ser valorada de la mateixa manera.

Pregunta 2

a)

[2,5 punts]

Cal que l'alumnat expliqui el catalanisme d'arrel catòlica i conservadora i el seu accent en un catalanisme basat en la família, la propietat i la religió, de defensa de les tradicions com a fonament de l'esperit català. Cal que expliqui la figura del bisbe de Vic Josep Torras i Bages i el seu llibre principal, *La Tradició catalana*, de 1892 (1'25 punts). Cal igualment que expliqui dos dels fets principals del catalanisme, d'entre el Primer Congrés Catalanista (1880), el projecte de Constitució per a l'Estat Català (1883), el Memorial de Greuges (1885), el Missatge a la Reina Regent (1888), la campanya de defensa del Dret Civil català (1889), la fundació de la Unió Catalanista (1891) o les Bases de Manresa (1892), contextualitzant-los i fent referència a alguns dels seus protagonistes principals (1'25 punts).

b)

[2,5 punts]

Cal que l'alumnat faci referència a dos d'aquests: La influència del moviment literari-cultural de represa dels sentiments regionalistes (la Renaixença), així com d'un catalanisme d'arrel popular (Cors Clavé); el moviment polític que sorgeix de la mà del republicanisme federal, amb figures com Francesc Pi i Margall, Valentí Almirall i Josep Maria Vallès i Ribot, relacionat amb el catalanisme progressista; la tradició foralista d'arrel carlina, que reivindicà una diferència de tracte del Principat dins del conjunt espanyol; i la demanda de mesures proteccionistes per a l'economia catalana i, en general, que es tinguin en compte els interessos econòmics i materials de Catalunya per part de l'Estat espanyol sense l'ofec del centralisme.

Exercici 4

Pregunta 1

a)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat identifiqui la font com un quadre estadístic (0,25 punts) que tracta de l'evolució de la població activa espanyola durant el període 1940-1975, extret del llibre de Carlos Barciela López, Mª Inmaculada López Ortiz, Joaquín Melgarejo Moreno, José Antonio Miranda Encarnación, *La España de Franco (1939-1975). Economía*, de 2001. (0,50 punts)

b)

[0,75 punts]

Cal que l'alumnat situï la font durant el període franquista (1939-1975). [0,75 punts]

c)

[1 punt]

Cal que l'alumnat assenyali la profunda modernització de l'economia catalana fent notar com la població activa agrària va tenir un gran descens entre 1940 i 1975, passant de representar el 50,5% al 21,7% mentre la industrial, en el mateix període, experimentava un creixement molt gran, passant d'ocupar al 22,1% al 38% i la dedicada als serveis s'incrementava des del 27,4% al 40,3%.

Pregunta 2

a)

[2,5 punts]

Per una banda, cal que l'alumnat compari la política autàrquica i intervencionista posada en pràctica el 1939 a tot el país, les seves causes, el foment de determinades indústries militars i altres, el racionament, l'aparició de l'"estraperlo" o mercat negre i el retrocés econòmic que significà, així com els efectes sobre la població civil, l'escassetat, la gana i la depauperació que provocà entre amplis sectors de les classes populars (1'25 punts); per un altra, que ho compari amb la nova política liberalitzadora i "desarrollista" iniciada a finals dels anys 50 -amb el punt d'inflexió que significà el Pla d'Estabilització de 1959- les mesures que la composaren, els plans de desenvolupament, el creixement econòmic i l'onada industrial que es generaren, així com els moviments migratoris dintre i fora d'Espanya que es produïren, amb l'aparició de greus dèficits d'habitatge, escoles i hospitals, però produint-se una millora de les condicions de vida de la població en general (1'25 punts).

b)

[2,5 punts]

Cal que l'alumnat comenti la situació de l'oposició durant la primera etapa, d'extrema dificultat per a la seva existència donada la duríssima repressió i les difícils condicions de vida i les poques vagues obreres, però amb presència de guerrilles o maquis, sobretot a partir de 1944, així como a les primeres protestes universitàries de 1956 (1'25 punts), en contrast amb el creixement progressiu, durant l'etapa "desarrollista" i fins a la fi del règim, de l'oposició obrera i popular, amb les vagues d'Astúries de 1962, l'adopció de l'estratègia "entrista" dins del Sindicat Vertical, i l'actuació dels sindicats i moviments obrers clandestins; fent esment a la reorganització i major incidència dels partits de l'oposició; a l'aparició d'un nou tipus d'organitzacions de lluita armada terrorista com foren l'ETA i el FRAP, entre d'altres; al fort creixement experimentat pel moviment universitari i estudiantil en general; a la lluita als barris de les grans ciutats; i a l'aparició de plataformes unitàries com la Junta Democràtica, l'Assemblea de Catalunya i altres, amb les mobilitzacions que impulsaren els últims anys del règim. (1,25 punts)